

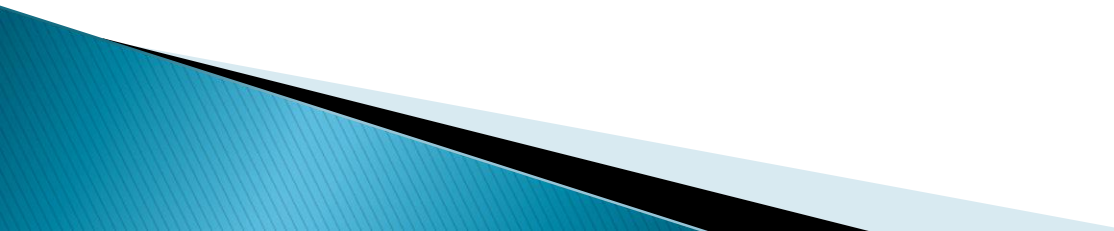
Aktuálny makroekonomický vývoj SR a možná ďalšia kríza

RNDr. Viliam Páleník, PhD.
Ekonomický ústav SAV

Konferencia CRIBIS Business Info User Day 2018,
17.10.2018, Bratislava Twin City C

Spracované v rámci projektu: APVV-15-0722 Sociálna pasca – náklady a cesta von

Aktuálny makroekonomický vývoj SR a možná ďalšia kríza

- ▶ **Štruktúra vystúpenia:**
 - ▶ Makroekonomický vývoj vo svete
 - ▶ Makroekonomický vývoj na Slovensku
 - ▶ Vonkajšie riziká
 - ▶ Vnútorne riziká
 - ▶ Možná ďalšia kríza
 - ▶ Závery
-

Makroekonomický vývoj vo svete

EASTERN EUROPE CONSENSUS FORECASTS: REGIONAL ECONOMIC ACTIVITY

↑ Consensus Forecast Increase From Prior Month

↓ Consensus Forecast Decrease From Prior Month

September 2018 Survey	Real GDP % increase			Consumer Prices % increase			Current Account Balance, US\$bn		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Bulgaria	3.6	3.6 ↓	3.4	2.1	2.7 ↑	2.7	2.6	1.3	1.2
Croatia	2.9	2.7 ↑	2.7	1.1	1.6	1.8 ↓	2.4	1.5	1.3
Czech Republic	4.5	3.2 ↓	3.0 ↓	2.5	2.1	2.2	1.9	1.6	1.4
Estonia	4.9	3.6 ↑	3.3 ↑	3.4	3.3 ↑	2.8	0.8	0.6	0.5
Hungary	4.0	4.3 ↑	3.2 ↑	2.4	2.8 ↑	3.1 ↓	3.9	3.3	3.0
Latvia	4.5	4.1 ↑	3.3 ↑	3.0	2.5 ↓	2.7	0.2	-0.1	-0.5
Lithuania	3.9	3.7 ↑	2.9	3.7	2.7	2.7	0.4	0.1	-0.2
Poland	4.6	4.7 ↑	3.7 ↑	2.0	1.8	2.3	0.9	-3.3	-5.5
Romania	6.9	3.8 ↓	3.5	1.3	4.7	3.4 ↓	-7.0	-8.7	-8.7
Russia	1.5	1.8	1.6 ↓	2.5	3.7 ↑	4.3 ↑	35.4	80.5	71.0
Slovakia	3.4	3.8	3.9 ↑	1.4	2.6	2.3 ↓	-2.0	-1.8	-1.2
Slovenia	4.9 ↓	4.4 ↓	3.4 ↓	1.4	1.9	1.9	3.5	3.2	3.1
Turkey	7.4	3.4 ↓	1.1 ↓	11.1	15.3 ↑	16.9 ↑	-47.4	-46.0	-31.3
Ukraine	2.5	3.2	3.0 ↓	14.4	11.1	8.4 ↑	-2.4	-3.2	-3.7
Eastern Europe¹	3.9	3.1	2.4	4.9	6.0	6.4	-21.5	17.9	19.2
CIS ²	2.1	2.3	2.2	4.6	4.9	5.1	24.0	72.5	62.7
South-East Europe ³	4.9	3.6	3.3	1.6	3.4	2.9	-6.2	-10.9	-11.4
Central Europe ⁴	4.4	4.2	3.5	2.1	2.1	2.4	8.1	3.1	0.7
Western Europe⁵	2.2	1.9	1.7	1.7	1.8	1.7	506.8	546.0	546.1
North America⁶	2.3	2.8	2.6	2.1	2.5	2.2	-497.8	-550.9	-607.9
Asia Pacific⁷	5.0	4.9	4.7	1.7	2.1	2.3	541.4	438.8	435.1
LatAm ex. Venezuela⁸	1.9	1.6	2.3	6.8	9.2	6.9	-84.9	-93.2	-96.7

Makroekonomický vývoj na Slovensku

SLOVAKIA

SEPTEMBER 2018

	Average % Change on Previous Year										Annual Total									
	Gross Domestic Product		Household Consumption		Gross Fixed Investment		Industrial Production		Consumer Prices		Gen. Gov Budget Balance, ESA 10 (% of GDP)		Merchandise Exports (fob, US\$bn)		Merchandise Imports (fob, US\$bn)		Merchandise Trade Balance (US\$bn)		Current Account Balance (US\$bn)	
Economic Forecasters	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Tatra Banka	4.0	4.0	3.2	3.2	12.0	3.0	5.0	8.0	2.6	2.3	-1.0	-1.0	93.6	107.8	93.6	106.8	0.0	1.0	-3.4	-1.7
Komerční Banka	3.9	3.9	3.7	4.4	8.4	5.2	1.4	4.0	2.7	1.8	-1.0	-0.8	96.3	115.1	92.6	111.1	3.8	4.0	-1.9	-3.0
Citigroup	3.9	4.2	3.8	4.7	8.7	5.9	2.5	7.2	2.5	2.2	-1.1	-0.8	91.8	105.5	91.2	106.4	0.6	-0.9	-2.2	-2.4
Econ Institute SAV	3.9	4.2	3.9	3.9	6.6	4.0	5.2	5.7	2.5	2.3	-1.0	-0.6	92.5	98.4	90.4	95.8	2.1	2.6	na	na
IHS Markit	3.9	4.1	3.5	3.5	11.1	4.3	4.0	6.8	2.7	2.8	-0.8	-0.3	92.9	97.9	90.9	95.2	2.0	2.7	-0.6	0.6
Slovenska Sporitelna	3.9	4.2	3.1	3.0	9.5	2.5	3.2	7.0	2.5	2.5	-1.0	-1.3	93.2	102.2	92.1	100.2	1.1	2.0	-1.3	-0.6
UniCredit	3.9	4.1	2.9	2.6	9.5	0.7	3.5	5.9	2.5	2.6	-0.8	-0.2	95.5	104.8	91.5	99.2	4.0	5.5	-1.9	-0.6
Euromonitor Intl	3.8	3.4	3.5	3.4	8.8	3.1	3.2	5.4	2.5	2.3	-1.0	-0.8	95.0	103.0	91.7	99.5	3.2	3.4	-1.7	-1.0
OTP Bank	3.8	3.8	4.0	4.0	6.5	4.7	na	na	2.5	2.4	-1.2	-1.3	na	na	na	na	na	na	-1.6	-1.2
Vienna Institute - WIW	3.8	4.2	3.5	3.5	8.5	3.5	3.0	6.0	2.8	2.5	-1.1	-0.8	89.9	99.2	88.7	97.1	1.2	2.2	-1.7	-0.8
GKI Economic Rsrch	3.7	4.0	3.8	3.8	5.0	4.5	5.0	5.5	2.4	2.6	-1.3	-0.8	93.2	99.8	91.5	98.0	1.7	1.8	-1.3	-0.8
Oxford Economics	3.7	2.6	3.2	2.4	5.5	3.8	1.9	3.5	2.6	2.0	-1.4	-1.2	92.2	101.9	90.1	98.8	2.1	3.1	-2.0	-2.1
Econ Intelligence Unit	3.0	3.3	2.8	3.1	4.5	1.9	5.5	5.7	2.5	2.2	-1.5	-1.2	90.7	96.7	90.9	95.8	-0.2	1.0	-2.3	-0.6
Consensus (Mean)	3.8	3.9	3.5	3.5	8.1	3.6	3.6	5.9	2.6	2.3	-1.1	-0.9	93.1	102.7	91.3	100.3	1.8	2.4	-1.8	-1.2
Last Month's Mean	3.8	3.8	3.7	3.5	7.1	3.8	4.0	5.8	2.6	2.4	-1.1	-0.8	91.2	99.5	89.8	97.8	1.4	1.7	-1.7	-1.1
3 Months Ago	3.8	3.8	3.7	3.4	6.2	4.0	4.2	5.9	2.5	2.4	-1.1	-0.8	93.4	101.9	91.6	99.9	1.8	2.0	-1.7	-1.0
High	4.0	4.2	4.0	4.7	12.0	5.9	5.5	8.0	2.8	2.8	-0.8	-0.2	96.3	115.1	93.6	111.1	4.0	5.5	-0.6	0.6
Low	3.0	2.6	2.8	2.4	4.5	0.7	1.4	3.5	2.4	1.8	-1.5	-1.3	89.9	96.7	88.7	95.2	-0.2	-0.9	-3.4	-3.0
Standard Deviation	0.3	0.5	0.4	0.7	2.3	1.4	1.3	1.3	0.1	0.3	0.2	0.4	1.9	5.1	1.2	5.1	1.4	1.6	0.7	1.0
Comparison Forecasts																				
EBRD (May '18)	3.9	4.2																		
EC (Jul. '18)	3.9	4.2																		
Finance Min. (Jun. '18)	4.1	4.5	3.4	3.2	6.5	4.0			2.5	2.3	-0.8	-0.3	96.4	111.3	95.4	109.0	1.0	2.4	-2.6	-1.9
IMF (Apr. '18)	4.0	4.2							1.9	1.9	-0.9	-0.4							-0.3	0.6
Infostat (Sep. '18)	4.0	4.0	3.0	3.4	10.1	3.0	3.5	5.7	2.6	2.5	-0.7	-0.4	90.7	95.3	89.7	93.9	1.0	1.4	-1.5	-1.0
OECD (May '18)	4.0	4.5	3.6	4.0	6.0	6.5			2.5	2.4	-0.8	-0.3							0.5	1.3

Aktuálny makroekonomický vývoj

► Vonkajšie riziká:

- EÚ – Brexit, rast: krehký, nepresvedčivý, nerovnomerný
- USA – dohoda: trans-pacifická, –atlantická, – Južná Kórea, klimatická, otvorenie NAFTA, investície do infraštruktúry, zníženie podnikových daní
 - Japonsko, deflačná stagnácia, Abenomics, I, C.
 - Čína, rast C, G– vzdelávanie, zdravotníctvo, dôchodky, pokles priemyselných investícií, zameranie na služby a spotrebu, rozdiely medzi bohatými a chudobnými a migrujúci
 - Rusko, zotavenie C, vysoké úroky, veľké úspory, málo podnikateľských úverou, zotáva závislosť od vývozu surovín
 - India – menová reforma, jednotná daň
- Ceny ropy a plynu – previs ponuky rast dopytu vs. alternatívne zdroje, dohoda OPEC Rusko
- Ceny nerastných surovín

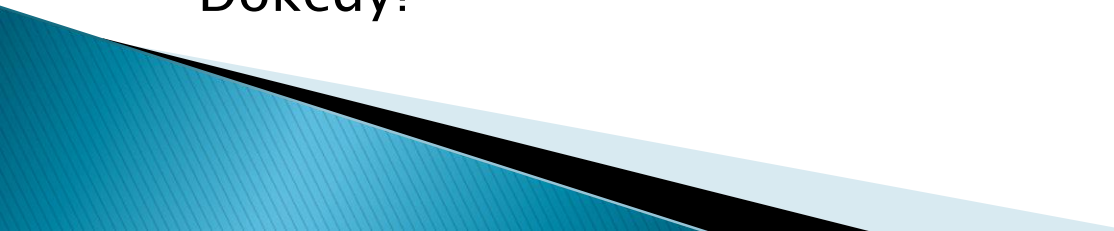
Aktuálny makroekonomický vývoj

- ▶ **Vnútorne riziká:**
- ▶ Krátkodobé – θ
- ▶ Strednodobé – zadlžovanie vlády a domácností
 - Spotrebné úvery
 - Hypotéky
- ▶ Dlhodobé
 - Dlhodobá nezamestnanosť a sociálna vylúčenosť
 - Starnutie populácie

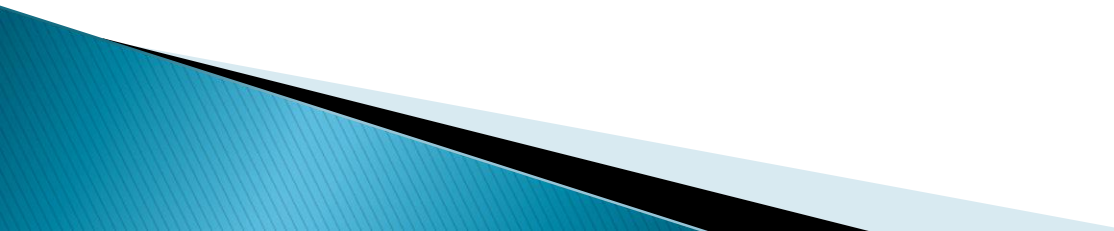
Aktuálny makroekonomický vývoj a možná ďalšia kríza

- ▶ Žijeme dobré časy
- ▶ Rastie dopyt po:
 - Tovaroch
 - Službách
 - záporná produkčná medzera
- ECB, nízke úrokové sadzby
 - Chýba motivácia sporiť
 - Lacné finančné produkty

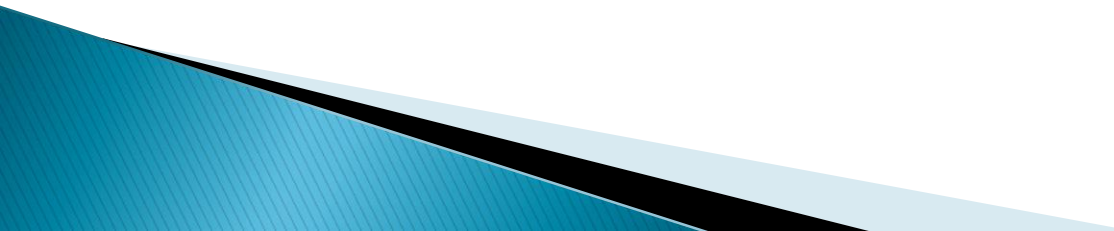
Dokedy?

Aktuálny makroekonomický vývoj a možná ďalšia kríza

- ▶ Rastie dopyt po práci
 - ▶ Nedostatok pracovnej sily, rastúce mzdy
 - ▶ Pracovníci zo zahraničia
 - ▶ Končiac nízke úrokové sadzby
 - ▶ Zadĺženie štátu, domácností, podnikov
-

Závery

- ▶ „Žijeme dobré časy“
 - ▶ Nepodceniť vonkajšie riziká
 - ▶ Domáce riziká pre podnikanie:
 - Krátkodobé – nedostatok pracovnej sily
 - Strednodobé – zadlžovanie domácností a štátu
 - Dlhodobé – odstraňovanie regulácií kvôli „sociálnym balíčkom“
 - ▶ Nepodceniť možnú krízu
-

Ďakujem za pozornosť

RNDr. Viliam Páleník, PhD.
Ekonomický ústav SAV
www.ekonom.sav.sk
viliam.palenik@savba.sk

Zdroje:

1. Eastern Europe Consensus Forecasts
2. Morvay, K. a kol.: Hospodársky vývoj Slovenska v roku 2017 a výhľad do roku 2019. Bratislava 2018, EÚ SAV, 114 s.
3. Obadi, S.M. a kol.: Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky: Krehký posun z oblasti rizika do rastovej trajektórie. Bratislava 2018, EÚ SAV, 382 s.